Lengua basca

Cheest artícul al è scrivüü in Milanees, urtugrafia ünificada.

Basch (Euskara)	
Parnonzia nativa:	Euskara
Oltri denuminazziun:	
Parlaa a:	Francia, Spagna
Regjun:	Europa
Parlaant:	1,063,700 (665,700 cume madérlengua)
Ranking:	???
Classificazziun genética:	Lengoa isulà
status uficiaal	
Lengua uficiala de:	Pajis Basch e Navara Spagnöla
Regulaa par:	Euskaltzaindia
còdas da la lengua	
ISO 639-1	eu
ISO 639-2	baq
SIL	eus (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=eus)
videe anca: lengua	

El **Basch** (nom natif: *euskara*) a l'è la lengua (che l'è minga ne rumanza ne Indo-Europea) che la parla la gent basca che la vif arent al cunfin intra el nort de la Spagna e'l süd-ovest de la Francia.
A parlen questa lengua de pü o de men un quart dij Basch, e quij ch'a hinn bun de parlà viven suratüt in del area cuntinua che la va del center de la Biscaja a Guipuzcoa (che la gh'ha el nümer püssee grant de parlant), el nort de la Navara e toch del Labourd fina a la bassa Navara e'l Soule, 'sti dü chì pupulaa poch.
Per i quas 40 agn de pruibissiun per el regim franchista, cunt la criminalisassiun e la persecüssiun de quij che la parlaven, la lengua basca l'ha ris'ciaa de scumparii.
Dopu che el regim franchista l'era finii, cun la növa Custitüssiun spagnöla del 1978 e l'Estatuto di Gernika, la lengua basca la turna anmò una lengua ufissiala in dij Paes Basch spagnöl e in del nort de la Navara.
La lengua basca a l'è ciamada *euskera* o *euskera batua* perchè a gh'è el bisogn de giuntà i dialet cunt un insema de istess regul linguistech umugeni per insegnà la lengua in dij scör. I dialet de la Biscaja e del Soule a hinn quij püssee diferent del Basch ünificaa.

Distinsion Dialetal

El Basch el gh'ha ses dialett principal: biscan, gipuskuan, navares de sura, navares de suta, lapurdian, e züberuan (in Francia). Cume al solit, i cunfin dialetal i curispondan no con cui pulitich.

A gh'è incasì un dialett standardizà che el se ciama *batua* ("basch ünificà") e che l'è el dialett püsè druvà int i scöl e int i cart uficial. El batua l'è basà ins'el dialett gipuskuan ma el gh'ha incasì di parol e una quai strütüra gramatical ch'i venan dal navares. L'è ciamà incasì *basch standard*.

El prim tentativ de svilüpà un basch ünificà l'è stat del 1935, ma pürtrop l'è 'ndat coi gamb int'l'ari.

Del 1940, el grüp Jakintza Baitha ("la cà di sag") insema a Federico Krutwig j'han cercà de furmà un basch standard basà ins' el dialett laburdin perchè cul chí l'era el dialett che l'ava druvà Joannes Leyçarraga per scriv la Bibia di prutestant. Ma pürtrop anca cul prugett chì el ghe l'ha minga fata a veggh un ricunusiment uficial.

Del 1944, Pierre Laffite l'ha püblicà el Navar-Laburdin Littéraire, basà ins'una version classica del dialett laburdin. Cul dialett chì l'è pö dventà una furma standard de laburdin, e adess l'è mustrà int'una quai scöla e l'è druvà incasì per radio, in cesa, e dal giurnal Herria.

Al Pader noster

Gure aita zeruetan zerana
Santu izan bedi zure izena
Etor bedi zure erreinua
Egin bedi zure nahia
zeruan bezela lurrean ere
Emaiguzu gaur egun hontako ogia
Barkatu gure zorrak
Guk ere gure zordunei
barkatzen diegun ezkero
Eta ez gu tentaldira eraman
Bainan atera gaitzazu gaitzetik.

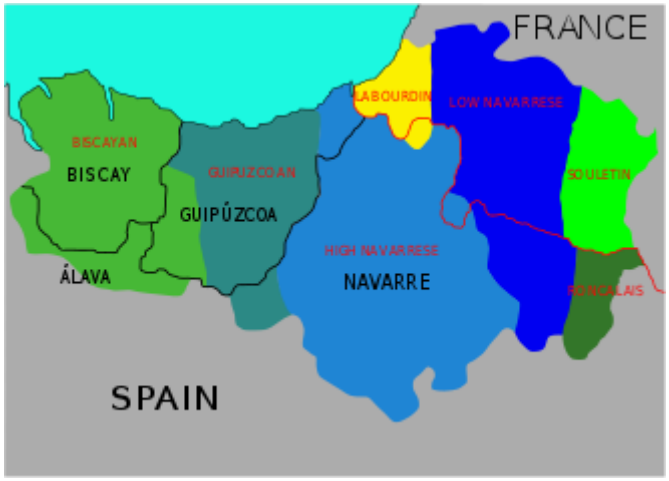

I Dialett Basch

Varda anca

- Ikurriña

Mudel:Lengua Isulaa

Utegnüü da "https://lmo.wikipedia.org/w/index.php?title=Lengua_basca&oldid=964772"

Quela pagina chì l'è stada mudifegada l'ültima völta del 18 Feb 2018, a 21:57.

El test l'è dispunibil suta licenza Creative Commons Atribüzion-Divid a l'istessa manera; pölvess ch'i ghe sien anca di alter cundizión. Varda i cundizión d'usagg per i detali.